

Гудим О. С., студент
Костенко Г. М., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

**ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ У СВІТЛІ
КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

Дискурс – одне з основних понять сучасної комунікативної лінгвістики, лінгвістики тексту. Вперше термін *discourse analysis* був використаний американським мовознавець і соціологом Зелінгом

Харісом у 1952 р. у статті «Discourse Analysis». При введенні цього терміна вчений-лінгвіст мав на увазі декілька явищ: 1) *дискурс* – це надфразова єдність; 2) *дискурс* – це не тільки текст, а й комунікативна ситуація; 3) *дискурс* – це динамічний процес взаємодії між комунікантами [8, с. 81]. Тобто, дискурс є результатом комунікації в певній ситуації разом із всіма конститuantами.

Інтернет-мережа дозволила мові розвивати нове середовище спілкування, що фундаментально відрізняється від традиційного усного чи письмового мовлення. Л. Стрельбіцька підкреслює такі особливості інтернет-спілкування:

- анонімність, невидимість і відчуття безпеки. Проте це призводить до безкарності, розкутості і безвідповідальної поведінки учасників спілкування.

- добровільність контактів – користувач добровільно зав'язує контакти або ж може перервати їх у будь-який момент.

- стійке прагнення до емоційного наповнення тексту виражається у створенні спеціальних знаків для позначення емоцій.

- прагнення до нетипової, ненормативної поведінки – найчастіше користувач презентує себе іншою особою, ніж у реальному житті, програє нереалізовані ролі, сценарії і, не знаючи співрозмовника, створює його образ, найчастіше відмінний від реального.

- відсутність єдності простору та часу. Інтернет дає можливість бути одночасно у різних місцях, а також спілкуватися з людьми з інших годинних поясів [6, с. 35].

Через специфіку каналу передачі повідомлень в Інтернеті класична інформаційна модель комунікації *адресант – кодування – передача – повідомлення – декодування – адресат* зазнає в Інтернеті деяких змін. З розповсюдженням Інтернету в англомовному середовищі з'явилися такі терміни для визначення електронної мови: *e-language, netlingvo, e-talk, netspeak*. На пострадянському науковому просторі частіше вживається термін «мова Інтернету» [7, с. 19].

Дослідники також використовують для посилення на цей феномен такі терміни, як *комп'ютерний дискурс* [3, с. 63], який є «спілкуванням в комп'ютерних мережах» [1, с. 35]; *електронний дискурс* [3, с. 62], який мовознавці дефінують як «репрезентовану в електронному вигляді сукупність текстів, організовану гіпертекстовим способом» [5, с. 5], або *інтернет-дискурс* – «комп'ютерно-опосередкована мовленнєво-комунікативна діяльність, що проходить у широкому соціокультурному контексті та матеріалізується в гіпертексті» [2, с. 75]; «тип спілкування у глобальній мережі Інтернет, спрямований на забезпечення інтерактивності, нелінійної комунікації, установлення та підтримки контакту, формування мовленнєвих жанрів емоційного й інформаційного обміну, здійснення впливу, переплетення комунікативних стратегій, що загалом забезпечує посилення

пізнавального потенціалу мовлення, його збереження та поновлюваність відповідно до актуалізації потреб мовця» [4, с. 5].

Отже, структура Інтернет-дискурсу зумовлена його жанровою специфікою та характеризується гетерогенністю, відсутністю видимої соціальної, гендерної та вікової градації, а також електронно-опосередкованим каналом комунікації. Властивостями, які відрізняють комп'ютерно-опосередковану комунікацію від природної людської мови, є: одночасний зворотній зв'язок (вирішальне значення для успішної розмови), відсутність несегментованої фонології (тон, голос), здатність вести декілька процесів одночасно, динамічний вимір, гіпертекстуальність, різноманітність і неоднозначність термінології (професіоналізми, аргі, жаргон, сленг, соціолект).

Література

1. Галичкіна Е. Н. Специфіка комп'ютерного дискурсу на англійском и русском языках (на матеріалі жанра комп'ютерних конференцій) : дисс. ... канд. філол. наук : [спец.] 10.02.20. «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание». Астрахань, 2001. 212 с.
2. Дуділадова О. В. Інтернет-дискурс як особливий тип дискурсу // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2008. № 837. С. 74-78.
3. Калініна К. В. Особливості функціонування комп'ютерного дискурсу // Обрії сучасної лінгвістики. Луганськ, 2013. Вип. 4. С. 62-64.
4. Карпа І. Б. Функціональні та прагматичні характеристики інтерактивної віртуальної комунікації (на матеріалі інформаційно-довідкового сервісу Yahoo! Answers) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : [спец.] 10.02.04. «Германские языки». Херсон, 2010. 20 с.
5. П'єсцух О. І. Динаміка метафори в англійському електронному дискурсі «Вибори 2010–2012 рр. в Україні» : автореф. дис. ... канд. філол. наук : [спец.] 10.02.04. «Германские языки». Одеса, 2013. 20 с.
6. Стрельбіцька Л. Інтернет як полігон розвитку природної мови // Вісник національного університету «Львівська політехніка». 2005. № 538 : Проблеми української термінології. С. 33-38.
7. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge : Cambridge University Press, 1987. 472 p.
8. Harris Z. Methods in Structural Linguistics. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 1953. 81 p.